

Гейко К. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**СТРАТЕГІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА:
СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ**

Сучасні підприємства функціонують в умовах високої турбулентності зовнішнього та внутрішнього середовища, що обумовлено зростаючим рівнем конкуренції, процесами цифровізації, змінами міжнародної економічної та політичної обстановки, негативними наслідками повномасштабного вторгнення на територію України. В таких умовах вітчизняні бізнес структури піддаються різним загрозам, що чинять значний вплив на динаміку їх розвитку. Отже, виникає потреба у формуванні нових методів та підходів до забезпечення стійкості сучасних підприємств в стратегічній перспективі [1-3]. Саме тому зростає значення теоретичного осмислення цієї економічної категорії. В рамках підходу сталого розвитку виникла концепція стратегічної стійкості, яка передбачає, що показники діяльності підприємства не мають суттєвих змін або перебувають у позитивній динаміці тривалий період часу [4].

Аналіз наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що існують різні підходи до визначення сутності поняття «стратегічна стійкість». Дослідники, які дотримуються процесного підходу, вважають, що досягнення стратегічної стійкості можливе шляхом управління факторами зовнішнього та внутрішнього середовища [7]. В якості головних завдань стратегічної стійкості підприємства визначають [7]:

- мінімізацію впливу факторів ризику;
- підвищення ефективності господарювання організацій;
- ефективне управління на оперативному рівні задля досягнення стратегічної стійкості підприємства.

Прихильники системного підходу, в якості головної мети досягнення стратегічної стійкості підприємства вбачають забезпечення стійкості окремих компонентів системи, що призведуть до стійкості в цілому [4]. Багатьма науковцями в рамках системного підходу визначено декілька основних завдань в контексті досягнення сталого розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання [5]:

- забезпечення збалансованого розвитку різних підсистем підприємства;
- забезпечення гнучкості підприємства та всіх його підсистем задля досягнення системної стійкості;
- забезпечення синергетичного ефекту, що дозволить підвищити стійкість підприємства.

Послідовники часового підходу зазначають, що однією з головних цілей досягнення стратегічної стійкості підприємства є збереження ключових показників діяльності у певних межах значень, за певний період [6]. Відповідно, основними завданнями стратегічної стійкості прихильники часового підходу бачать [6]:

- забезпечення певних значень ключових показників діяльності підприємства;
- зниження ймовірності відхилень від заданої траєкторії у напрямку досягнення цілей.

Отже, під стратегічною стійкістю розуміється взаємодія компонентів підприємства, що дозволяє забезпечити позитивну динаміку показників його діяльності для підвищення ефективності функціонування у стратегічній перспективі [6]. Таким чином, сталий розвиток слід розглядати з позиції стратегічної стійкості. Для забезпечення сталого розвитку підприємства необхідно сформулювати таку систему управління, що дозволить збалансувати діяльність усіх компонентів стратегічної стійкості з метою мінімізації негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів середовища, ризиків та загроз. За даними досліджень компанії McKinsey, основними сферами стратегічної стійкості бізнесу є [8]:

1. Фінансова стійкість – уміння балансувати короткострокові та довгострокові фінансові цілі, забезпечувати надійний капітал та достатній рівень ліквідності, щоб витримувати швидке падіння доходів, зростання витрат, проблеми із залученням інвестицій чи кредитування. Стратегічно стійкі підприємства зазвичай здатні досягти більш високої маржинальності через зростання доходів, ніж через збільшення контролю за витратами.

2. Операційна стійкість – це уміння забезпечувати надійний сервіс та постачання, за необхідності змінювати їх відповідно до попиту або залишатися стабільними в умовах перебоїв у роботі без втрати якості.

